

Миронюк І.С.¹, Менджул М.В.¹, Мулеса О.Ю.^{1,2},
Фетько Ю.І.¹

Управлінсько-правові засади міжнародної співпраці закладів охорони здоров'я в Україні та Словаччині

¹ Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород, Україна

² Пряшівський університет, м. Пряшів, Словачія

Myronyuk I.S.¹, Mendzhul M.V.¹, Mulesa O.Yu.^{1,2},
Fetko Yu.I.¹

Administrative and legal principles of international cooperation between healthcare institutions in Ukraine and Slovakia

¹ State University “Uzhhorod National University”,
Uzhhorod, Ukraine

² University of Prešov, Prešov, Slovakia
marija.mendzhul@uzhnu.edu.ua

Oksana.mulesa@unipo.sk

Вступ

В умовах глобалізації міжнародне співробітництво у сфері охорони здоров'я набуває особливого значення як елемент реалізації міжнародно-правових зобов'язань держав щодо захисту прав людини. Посилення міграційних процесів, зростання транскордонної мобільності населення, а також сучасні виклики, спричинені цифровою трансформацією медичної галузі, обумовлюють потребу у формуванні уніфікованих правових підходів і ефективних правових механізмів управління у сфері охорони здоров'я. У цьому контексті ЄС відіграє роль центральної наднаціональної інституції, наділеної формувати й реалізовувати комплексні управлінсько-правові механізми у сфері охорони здоров'я. Показовим прикладом актуалізації зазначених глобальних процесів є ситуація в Україні, де повномасштабна війна в Україні, що триває з 2022 року, зумовлює одну з найбільших міграційних криз у сучасній Європі. Це призвело до значного навантаження і на соціальну інфраструктуру, зокрема систему охорони здоров'я населення як в Україні, так і у європейських державах, що стали прихистком для багатьох українців. Станом на кінець квітня 2025 року у світі зафіксовано 6,918 млн українських біженців, з яких у європейських державах – 6,358 млн [1]. Крім того, зростає кількість внутрішньо переміщених осіб усередині України. Станом на квітень 2025 року кількість вимушених переселенців усередині держави перевищила 6,9 млн [2]. Більшість із них шукають прихисток у західних областях України, що є відносно безпечними, та в сусідніх європейських державах. Найбільше з поміж держав – членів ЄС українців прийняли Німеччина (1 203 715 осіб), Польща (993 665 осіб), Чехія (380 680 осіб), Румунія (190 465 осіб), Словаччина (133 980 осіб), Угорщина (41 225 осіб) тощо [3]. Уся соціальна інфраструктура, зокрема і система надання медичної допомоги

населенню, отримала значне навантаження, саме тому ми зосередили своє дослідження на питаннях ефективного управління сферою надання медичних послуг в умовах екстраординарного правового режиму, зумовленого війною, з'ясування управлінських, правових та інформаційних бар'єрів та ризиків, усунення яких сприятиме покращенню доступності та якості медичних послуг для громадян України на шляху до інтеграції країни в ЄС.

Окрему увагу в рамках дослідження приділено питанням міжнародних та європейських правових засад транскордонної співпраці закладів охорони здоров'я. Проаналізовано національне законодавство України та Словаччини щодо можливостей транскордонного співробітництва у сфері організації надання медичних послуг і контролю за їх якістю.

Крім того, в умовах цифрової трансформації особливої ваги набуває інформаційно-технологічна складова транскордонної співпраці у сфері охорони здоров'я. Сучасні моделі управління медичними послугами базуються на принципах data-driven governance та потребують створення спільних цифрових середовищ для обміну медичними даними, що забезпечують інтероперабельність, кібербезпеку й дотримання стандартів захисту персональної інформації відповідно до GDPR та майбутнього Європейського простору медичних даних (European Health Data Space, EHDS).

Таким чином, цифрова інтеграція та уніфікація інформаційних систем виступають не лише технічним, а й управлінсько-правовим завданням транскордонного співробітництва у сфері охорони здоров'я, що потребує чітких нормативних, організаційних та етичних механізмів реалізації.

Метою дослідження є дослідження управлінсько-правових та цифрово-технологічних засад співробітництва закладів охорони здоров'я в умовах європейської інтеграції України, зокрема щодо транскордонного

надання медичних послуг, формування спільних баз даних, цифрової інтеграції та обміну медичною інформацією.

Об'єкт, матеріали та методи дослідження

Під час дослідження використовувалися як загальнонаукові, так і спеціально-наукові методи пізнання, зокрема: діалектичний метод дав змогу з'ясувати сутність управлінської моделі та її правових засад, що забезпечує можливість надання транскордонних медичних послуг. Формально-логічний метод застосовано для з'ясування правової природи поняття «транскордонні медичні послуги». Метод системного аналізу використано для визначення й дослідження системи правових та управлінських зв'язків як передумови транскордонного надання медичних послуг у Карпатському євро регіоні. За допомогою аксіологічного методу обґрунтовано значення транскордонного надання медичних послуг у Карпатському євро регіоні. Порівняльно-правовий метод застосовано під час дослідження особливостей правового регулювання організаційних форм медичних закладів України, Словаччини, аналізу правових та управлінських умов для системного надання медичних послуг у Карпатському євро регіоні. Для розробки пропозицій щодо вдосконалення законодавства з метою гармонізації права України з правом ЄС застосовано метод моделювання та прогнозування. Матеріалами дослідження стали літературні джерела з відкритих інформаційних ресурсів, зокрема PubMed, Google Scholar, а також з офіційних сайтів із законодавством України, Словаччини, Угорщини, Румунії та Польщі.

Результати дослідження

Проведений пошук та аналіз дали можливість встановити, що ключовим аспектом ефективного надання транскордонних медичних послуг у Карпатському євро регіоні є прийняті стандарти ЄС щодо управління та співробітництва закладів охорони здоров'я, а також інтегровані в національне законодавство України та Словаччини механізми надання транскордонних медичних послуг.

Стандарти ЄС щодо управління та співробітництва закладів охорони здоров'я. Основою, на якій побудовано систему регулювання сфери охорони здоров'я у ЄС, є положення статті 168 Договору про функціонування ЄС. Ця стаття встановлює координаційно-допоміжну природу компетенції ЄС та окреслює межі втручання у здійснення національної політики охорони здоров'я держав – членів ЄС. Це свідчить, про те що держави – члени ЄС самостійного організовують і несуть відповідальність за організацію та функціонування своїх систем охорони здоров'я. Роль ЄС зводиться до формування загальних правових рамок співпраці, забезпечення відповідного рівня захисту прав пацієнтів та підтримання високих стандартів

якості медичних послуг. Принципи субсидіарності та пропорційності є визначальними в розмежуванні компетенцій між державами – членами ЄС, вони визначають межі втручання ЄС у внутрішню політику держав – членів ЄС та забезпечують рівновагу між їх суверенітетом та спільними інтересами ЄС [4]. Принципи, які закріплені в установчих договорах ЄС, у подальшому конкретизуються в правових актах ЄС, що формує правові основи для реалізації спільних ініціатив та практичної взаємодії закладів охорони здоров'я держав – членів ЄС. Правове регулювання сфери охорони здоров'я у ЄС здійснюється через сукупність правових актів ЄС – директив, регламентів та рішень, якими деталізуються положення установчих договорів і які забезпечують здійснення єдиної політики у сфері охорони здоров'я. Вони спрямовані на уніфікацію стандартів і процедур у державах – членах ЄС, що забезпечує формування єдиного простору у сфері охорони здоров'я.

Серед таких документів – Директива 2011/24/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 9 березня 2011 року «Про забезпечення прав пацієнтів на транскордонні послуги з охорони здоров'я» [5]. Цей правовий акт гарантує громадянам ЄС можливість отримання медичних послуг в інших державах – членах ЄС та відшкодовування витрат відповідно до законодавства держави-члена, з якої походить громадянин. Українську модель направлення пацієнтів на лікування за кордон можна розглядати як початковий етап у формуванні європейського підходу до забезпечення мобільності пацієнтів [6]. Разом із тим співробітництво у сфері охорони здоров'я невід'ємно пов'язане з обробкою значних обсягів персональних медичних даних, що вимагає належного правового регулювання з урахуванням acquis ЄС. У цьому контексті також доцільно звернути увагу на Регламент (ЄС) 2016/679 Європейського парламенту і Ради від 27 квітня 2016 року «Про захист фізичних осіб у зв'язку з обробкою персональних даних і про вільний рух таких даних, а також скасування Директиви 95/46/ЄС» [7], який передбачає суворі стандарти правового захисту персональних даних.

Особливу увагу слід звернути на Регламент (ЄС) 2025/327 «Про створення Європейського простору медичних даних та внесення змін до Директиви 2011/24/ЄС і Регламенту (ЄС) 2024/2847», який визначає правові та технічні засади формування єдиного цифрового середовища для обігу медичних даних у межах ЄС. Він спрямований на вдосконалення функціонування внутрішнього ринку ЄС через запровадження уніфікації правових і технічних засад розроблення, впровадження й використання систем електронних медичних записів відповідно до стандартів ЄС. Європейський простір медичних даних є ключовим елементом у розбудові у ЄС системи охорони здоров'я, що спрямований зміцнити стійкість, інтегрованість та цифрову взаємодію систем охорони здоров'я держав – членів ЄС [8]. Суттєве значення щодо правового регулювання обігу даних у ЄС має Регламент (ЄС) 2022/868

Європейського парламенту та Ради від 30 травня 2022 року «Про управління європейськими даними та внесення змін до Регламенту (ЄС) 2018/1724». Він встановлює інституційно-правові засади європейської політики управління даними і спрямований на підвищення довіри до їх обміну в межах ЄС, а також на забезпечення балансу між інноваційним використанням інформації та дотриманням принципів конфіденційності й безпеки [9]. Спільно з Регламентом Регламент (ЄС) 2025/327 він формує цілісну правову основу для розвитку цифрової інфраструктури охорони здоров'я в ЄС, забезпечуючи відповідний обмін даними між державами – членами ЄС, закладами охорони здоров'я та науково-дослідними установами.

Регламент (ЄС) 2024/903 Європейського парламенту та Ради від 13 березня 2024 року «Про заходи щодо забезпечення високого рівня інтероперабельності публічного сектору в межах Союзу» визначає заходи, що спрямовані на забезпечення високого рівня транскордонної інтероперабельності трансєвропейських цифрових публічних послуг, сприяючи сумісності відповідних мережевих та інформаційних систем шляхом запровадження єдиних правил та узгоджених рамок управління. Цей правовий акт є ключовим системоутворювальним елементом цифрової політики ЄС, оскільки створює інституційно-правову основу для взаємодії національної інформаційної системи у таких сферах, як охорона здоров'я, соціальне забезпечення й електронне урядування [10]. Він доповнює Регламент (ЄС) 2025/327 і Регламент (ЄС) 2022/868, забезпечуючи формування єдиного простору довірного та безпечного обміну даними в межах ЄС. Щодо сфери охорони здоров'я, то він встановлює правові механізми, спрямовані на забезпечення технічної інтероперабельності електронних медичних записів, системи цифрової ідентифікації та публічних електронних сервісів, що є ключовою передумовою для належного й ефективного функціонування Європейського простору медичних даних.

Національне законодавство України та Словаччини, що регулює можливість надання транскордонних медичних послуг. У Словаччині правовий статус закладів охорони здоров'я та надання медичних послуг регулює низка законів, а саме: Закон № 578/2004 «Про надавачів медичної допомоги, медичних працівників та професійні організації», який визначає поняття «надавач медичної допомоги», права й обов'язки медичних працівників, пацієнтів, а також умови надання медичної допомоги [11]; Закон № 576/2004 «Про медичну допомогу», визначає загальні вимоги надання медичної допомоги, права пацієнтів, ведення медичної документації тощо [12]; Закон № 577/2004 «Про обсяг медичної допомоги, що відшкодовується з громадського медичного страхування»; підзаконними актами визначено статус різних видів медзакладів (амбулаторія, стаціонар, спеціалізовані центри тощо) [13] та ін. Словаччина імплементувала Директиву 2011/24/ЄС [14] (відому як Директиву про

транскордонну охорону здоров'я), відповідні норми містяться в Законі № 580/2004 від 21 жовтня 2004 р. [15], який передбачив поняття транскордонної медичної допомоги, обмеживши її суто державами – членами Європейського Союзу, а також порядок відшкодування безпосередньому постачальнику медичних послуг застрахованій особі.

Наразі в Україні питання й можливості транскордонного співробітництва врегульовані Законом України «Про міжнародне територіальне співробітництво України» [16], який визначає напрями, види (міжтериторіальне, транскордонне та транснаціональне) та суб'єктів співпраці. Міжтериторіальне співробітництво передбачає як укладення угод, втілення спільних проєктів і програм, так і утворення або приєднання до об'єднання євро регіонального співробітництва, а також приєднання до європейського об'єднання територіального співробітництва (ст. 6). Транскордонне співробітництво, крім можливих форм співпраці, вказаних вище, з обмеженням територією сусідніх держав передбачає також утворення євро регіонів (ст. 7). Стаття 1 Закону України «Про міжнародне територіальне співробітництво України» розмежовує чітко суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва. Стаття 79 «Основ законодавства України про охорону здоров'я» дозволяє закладам охорони здоров'я укладати з іноземними юридичними та фізичними особами договори (контракти) про будь-які форми співробітництва [17]. Крім того, ті заклади охорони здоров'я, які створені як юридичні особи, можуть відповідно до ст. 12 Закону України «Про міжнародне територіальне співробітництво України» утворювати / приєднуватися до іноземних органів міжнародного територіального співробітництва та/або брати участь у їх роботі.

Виникає також дискусійне питання щодо можливості надання транскордонних медичних послуг, які, на нашу думку, можуть надаватися різними закладами охорони здоров'я сусідніх іноземних держав для досягнення єдиної мети щодо надання якісної медичної допомоги та гарантування умов для здійснення пацієнтами права на охорону здоров'я. В Україні державною інституцією, що замовляє та оплачує медичні послуги, є Національна служба здоров'я України. Для оплати закладам охорони здоров'я наданих населенню медичних послуг недостатньо тільки договору та надання якісної медичної послуги. Відповідно до п. 7 постанови Кабінету Міністрів України «Про деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2025 році» НСЗУ не оплачує надавачу медичні послуги, які «надані за адресами місць надання медичних послуг, що не визначені договором». Указана норма є перешкодою до євроінтеграції України та надання транскордонних медичних послуг і, на нашу думку, має бути змінена з огляду на норми Закону України «Про міжнародне територіальне співробітництво України» та ст. 79 «Основ законодавства України про охорону здоров'я».

Взаємодія між закладами охорони здоров'я у прикордонних регіонах щодо обміну даними, адміністрування баз даних. Взаємодія між закладами охорони здоров'я у прикордонних регіонах у сучасних умовах набуває нового виміру у зв'язку з розвитком цифрових технологій та необхідністю інтеграції України до європейського цифрового простору охорони здоров'я. Інформаційна складова транскордонного співробітництва ґрунтується на принципах обміну достовірними, захищеними й уніфікованими медичними даними, що забезпечують безперервність лікування пацієнтів і можливість використання електронних медичних записів у межах кількох держав.

До ключових напрямів дослідження належать створення спільних баз даних закладів охорони здоров'я, адміністрування та підтримка цих баз, інтеграція інформаційних систем і забезпечення їх інтеоперабельності відповідно до вимог законодавства Європейського Союзу. Визначальними нормативними орієнтирами є Регламент (ЄС) 2025/327 про Європейський простір медичних даних (EHDS), Регламент (ЄС) 2022/868 про управління даними та Регламент (ЄС) 2024/903 про інтеоперабельність публічного сектору, які встановлюють стандарти доступу, зберігання й обміну інформацією між державами – членами ЄС.

З метою забезпечення узгодженості процесів обміну даними в прикордонних регіонах України, Словаччини, Угорщини, Румунії та Польщі, доцільним є впровадження уніфікованих форматів обміну медичними даними на основі міжнародних стандартів HL7 FHIR, SNOMED CT, ICD-10. Такі стандарти забезпечують технічну сумісність інформаційних систем, сприяють інтеграції реєстрів пацієнтів, електронних рецептів і результатів обстежень. Подібні підходи узгоджуються із сучасними науковими дослідженнями у сфері data-driven та smart-систем охорони здоров'я [18–21] з аналізу ключових ризиків у розподілених інформаційних системах.

Значну увагу слід приділити захисту персональних даних, який здійснюється відповідно до Регламенту (ЄС) 2016/679 (GDPR) та національного законодавства України у сфері захисту інформації. Реалізація транскордонного обміну медичними даними можлива лише за умови запровадження єдиних протоколів автентифікації, багаторівневого шифрування, трасування доступу й аудиту дій користувачів.

Таким чином, забезпечення ефективної взаємодії між інформаційними системами закладів охорони здоров'я прикордонних регіонів є ключовою умовою формування інтегрованого цифрового середовища, що відповідає європейським вимогам інтеоперабельності, безпеки та сталого розвитку сфери охорони здоров'я населення.

Обговорення результатів дослідження

Запозичення досвіду держав – членів ЄС щодо управлінсько-правових механізмів має важливе

значення для поступової інтеграції України у єдиний європейський простір охорони здоров'я. З огляду на це наближення України до європейських стандартів управління у сфері охорони здоров'я потребує формування чіткого нормативно-правового регулювання, що визначає відповідні механізми реалізації такого співробітництва. Інтеграція України до європейського спільного простору охорони здоров'я неможлива без удосконалення системи правового регулювання відповідно до *acquis* ЄС.

Ефективність дії правових механізмів ЄС, які закріплені в правових актах ЄС, визначається тим, наскільки національні правові системи держав – членів ЄС та держав – кандидатів до ЄС створюють умови для здійснення співробітництва закладам охорони здоров'я, реалізації транскордонних проєктів у сфері охорони здоров'я та надання транскордонних медичних послуг.

Правові системи держав – членів ЄС та держав – кандидатів до ЄС створюють правову основу для практичної взаємодії закладів охорони здоров'я у прикордонних регіонах, яка реалізується в різних формах: від обміну даними до спільного використання інфраструктури. Співробітництво закладів охорони здоров'я на практиці здійснюється шляхом обміну інформацією, спільного адміністрування баз даних та координації транскордонних медичних послуг. Важливим елементом співробітництва закладів охорони здоров'я є адміністрування спільних баз даних пацієнтів та системи електронних рецептів, що надає можливість забезпечувати безперервність лікування навіть у разі зміни пацієнтом країни перебування. Ці рішення ґрунтуються на положеннях правових актів ЄС, які гарантують високий рівень захисту персональних даних. У майбутньому таке співробітництво може трансформуватися у єдиний регіональний медичний простір, що стане частиною інтеграції України до європейської системи охорони здоров'я.

Особливу роль у цьому процесі можуть відігравати інтелектуальні аналітичні системи, зокрема нейрофаззі-моделі, здатні працювати в режимі онлайн. Такі системи можуть бути використані для моніторингу епідеміологічної ситуації у прикордонних регіонах, прогнозування навантаження на медичні заклади, аналізу динаміки пацієнтопотоків і координації ресурсів між лікарнями різних держав. Їх застосування сприятиме своєчасному прийняттю управлінських рішень і підвищенню стійкості регіональних систем охорони здоров'я.

Перспективи подальших досліджень

Перспективи подальших досліджень полягають в аналізі моделей упровадження й управління в державах ЄС системою надання транскордонних медичних послуг. У подальшому будуть розроблені основні кроки для вирішення проблеми доступності транскордонних медичних послуг українським громадянам.

Висновки

Проведене дослідження наукових праць, директив ЄС, законодавства України та Словаччини показало, що європейські держави пішли шляхом імплементації положень Директиви 2011/24/ЄС, створивши таким чином правове поле для надання транскордонних медичних послуг, а Україна перебуває тільки на початку такого шляху.

У подальшому розвиток транскордонного співробітництва у сфері охорони здоров'я потребуватиме не лише гармонізації правових норм, а й створення

спільних цифрових інфраструктур. Важливим напрямом є впровадження систем електронного здоров'я, сумісних із європейськими стандартами eHealth, HL7 FHIR, SNOMED CT та ICD-10, що забезпечить інтероперабельність даних між країнами.

У перспективі інтеграція інтелектуальних систем аналізу даних із нормативно-правовими й організаційними механізмами транскордонного співробітництва може стати основою для формування єдиного медичного простору, який поєднує інфраструктуру, дані та аналітичні сервіси прикордонних держав – членів ЄС.

Література

1. Кількість українських біженців у Європі продовжує зростати: в яких країнах найбільше [Internet]. 2025. Available from: <https://texty.org.ua/fragments/115135/kilkist-ukrayinskyh-bizhenciv-u-yevropi-prodovzhuje-zrostaty-v-yakyh-krayinah-najbilsh/>.
2. Зросла кількість ВПО в Україні та шукачів тимчасового захисту за кордоном [Internet]. 2025. Available from: <https://zmina.info/news/zroslo-kilkist-vpo-v-ukrayini-ta-shukachiv-tymchasovogo-zahystu-za-kordonom/>.
3. Temporary protection for persons fleeing Ukraine – monthly statistics [Internet]. 2025. Available from: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Temporary_protection_for_persons_fleeing_Ukraine_-_monthly_statistics.
4. Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union [Internet]. Available from: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/oj/eng.
5. Directive 2011/24/EU of the European Parliament and of the Council of 9 March 2011 on the application of patients' rights in cross-border healthcare [Internet]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2011/24/oj/eng>.
6. Про забезпечення організації направлення громадян України для лікування за кордон. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1079 [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1079-2017-%D0%BF#Text>.
7. Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation) [Internet]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj/eng>.
8. Regulation (EU) 2025/327 of the European Parliament and of the Council of 11 February 2025 on the European Health Data Space and amending Directive 2011/24/EU and Regulation (EU) 2024/2847 [Internet]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2025/327/oj/eng>.
9. Regulation (EU) 2022/868 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2022 on European data governance and amending Regulation (EU) 2018/1724 (Data Governance Act) [Internet]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/868/oj/eng>.
10. Regulation (EU) 2024/903 of the European Parliament and of the Council of 13 March 2024 laying down measures for a high level of public sector interoperability across the Union (Interoperable Europe Act) [Internet]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/903/oj/eng>.
11. Zákon z 21. októbra 2004 o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov [Internet]. Available from: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/578>.
12. Zákon z 21. októbra 2004 o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti [Internet]. Available from: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/577>.
13. Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 27. januára 2016, ktorou sa ustanovujú určujúce znaky jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení [Internet]. Available from: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2016/84/>.
14. Directive 2011/24/EU of the European Parliament and of the Council of 9 March 2011 on the application of patients' rights in cross-border healthcare [Internet]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2011/24/oj/eng>.
15. Zákon z 21. októbra 2004 o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov [Internet]. Available from: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/580/20200101>.
16. Про міжнародне територіальне співробітництво України. Закон України від 24.04.2024 № 3668-IX [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-20#Text>.
17. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>.
18. Izonin I, Kutucu H, Singh KK. Smart systems and data-driven services in healthcare. Computers in Biology and Medicine. 2023;158:106074. DOI: 10.1016/j.compbiomed.2022.106074.
19. Palko D, Babenko T, Bigdan A, Kiktev N, Hutsol T, Kuboń M, et al. Cyber security risk modeling in distributed information systems. Applied Sciences. 2023;13(4):2393. DOI: 10.3390/app13042393.
20. Mulesa O, Dronyuk I. The entropy analysis method for assessing the efficiency of workload distribution among medical institution personnel. Entropy. 2025;27(5):465. DOI: 10.3390/e27050465.

21. Мулеса ОЮ, Миронюк ІС, Іваськевич ВЗ. Інформаційна технологія оцінки робочого навантаження медичних працівників стоматологічної клініки як інструмент планування кадрового забезпечення України. *Здоров'я нації*. 2021;(4):51–56. DOI: 10.32782/2077-6594.4.1.2021.247002.

References

1. Kilkist ukrayinskykh bizhentsiv u Yevropi prodovzhuye zrostaty: v yakykh krayinah naybilshe [The number of Ukrainian refugees in Europe continues to grow: which countries have the most] [Internet]. 2025. Available from: <https://texty.org.ua/fragments/115135/kilkist-ukrayinskykh-bizhentsiv-u-yevropi-prodovzhuye-zrostaty-v-yakykh-krayinah-naybilshe/> (in Ukrainian).
2. Zrosla kilkist VPO v Ukrayini ta shukachiv tymchasovoho zakhystu za kordonom [The number of internally displaced persons in Ukraine and seekers of temporary protection abroad has increased] [Internet]. 2025. Available from: <https://zmina.info/news/zrosla-kilkist-vpo-v-ukrayini-ta-shukachiv-tymchasovoho-zahystu-za-kordonom/> (in Ukrainian).
3. Temporary protection for persons fleeing Ukraine – monthly statistics [Internet]. 2025. Available from: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Temporary_protection_for_persons_fleeing_Ukraine_-_monthly_statistics.
4. Pro zabezpechennya orhanizatsiyi napravlennya hromadyan Ukrayiny dlya likuvannya za kordon. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 27.12.2017 № 1079 [On ensuring the organization of sending Ukrainian citizens abroad for medical treatment dated December 27, 2017, No. 1079] [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1079-2017-%D0%BF#Text> (in Ukrainian).
5. Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation) (Text with EEA relevance) [Internet]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj/eng>.
6. Regulation (EU) 2025/327 of the European Parliament and of the Council of 11 February 2025 on the European Health Data Space and amending Directive 2011/24/EU and Regulation (EU) 2024/2847 (Text with EEA relevance) [Internet]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2025/327/oj/eng>.
7. Regulation (EU) 2022/868 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2022 on European data governance and amending Regulation (EU) 2018/1724 (Data Governance Act) (Text with EEA relevance) [Internet]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/868/oj/eng>.
8. Regulation (EU) 2024/903 of the European Parliament and of the Council of 13 March 2024 laying down measures for a high level of public sector interoperability across the Union (Interoperable Europe Act) [Internet]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/903/oj/eng>.
9. Zákon z 21. októbra 2004 o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov [Act No. 578 of 21 October 2004 on healthcare providers, healthcare professionals, professional organizations in healthcare, and on the amendment and supplementation of certain acts] [Internet]. Available from: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/578>.
10. Zákon z 21. októbra 2004 o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti [Act No. 577 of 21 October 2004 on the scope of healthcare covered by public health insurance and on payments for services related to the provision of healthcare] [Internet]. Available from: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/577>.
11. Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 27. januára 2016, ktorou sa ustanovujú určujúce znaky jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení [Decree No. 84 of the Ministry of Health of the Slovak Republic dated 27 January 2016, establishing the defining characteristics of the various types of healthcare facilities] [Internet]. Available from: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2016/84/>.
12. Directive 2011/24/EU of the European Parliament and of the Council of 9 March 2011 on the application of patients' rights in cross-border healthcare [Internet]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2011/24/oj/eng>.
13. Zákon z 21. októbra 2004 o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov [Act No. 580 of 21 October 2004 on health insurance and on the amendment and supplementation of Act No. 95/2002 Coll. on insurance and on the amendment and supplementation of certain acts] [Internet]. Available from: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/580/20200101>.
14. Pro mizhnarodne terytorialne spivrobitnytstvo Ukrayiny. Zakon Ukrayiny vid 24.04.2024 № 3668-IX [Law of Ukraine On International Territorial Cooperation of Ukraine dated April 24, 2024, No. 3668-IX] [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-20#Text> (in Ukrainian).
15. Osnovy zakonodavstva Ukrayiny pro okhoronu zdorovya. Zakon Ukrayiny vid 19.11.1992 № 2801-XII [Law of Ukraine Fundamentals of the Legislation of Ukraine on Health Protection dated November 19, 1992] [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> (in Ukrainian).
16. Zákon z 21. októbra 2004 o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov [Act No. 578 of 21 October 2004 on healthcare providers, healthcare professionals, professional organizations in healthcare, and on the amendment and supplementation of certain acts] [Internet]. Available from: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/578> (in Slovak).
17. Zákon z 21. októbra 2004 o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti [Act No. 577 of 21 October 2004 on the scope of healthcare covered by public health insurance and on payments for services related to the provision of healthcare] [Internet]. Available from: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/577> (in Slovak).
18. Izonin I, Kutucu H, Singh KK. Smart systems and data-driven services in healthcare. *Computers in Biology and Medicine*. 2023;158:106074. DOI: 10.1016/j.combiomed.2022.106074.

19. Palko D, Babenko T, Bigdan A, Kiktev N, Hutsol T, Kuboń M, et al. Cyber security risk modeling in distributed information systems. *Applied Sciences*. 2023;13(4):2393. DOI: 10.3390/app13042393.
20. Mulesa O, Dronyuk I. The entropy analysis method for assessing the efficiency of workload distribution among medical institution personnel. *Entropy*. 2025;27(5):465. DOI: 10.3390/e27050465.
21. Mulesa O, Myroniuk I, Ivaskevych V. Informatsiina tekhnolohiia otsinky robochoho navantazhennia medychnykh prat-siivnykiv stomatolohichnoi kliniky yak instrument planuvannia kadrovoho zabezpechennia [Information technology for evaluating the workload of dental clinic medical personnel as an instrument of staffing planning]. *Ukraina. Zdorovia natsii*. 2021;(4):51–56. DOI: 10.32782/2077-6594.4.1.2021.247002 (in Ukrainian).

Мета: метою статті є дослідження управлінсько-правових і цифрово-технологічних засад співробітництва закладів охорони здоров'я в умовах європейської інтеграції України, зокрема щодо транскордонного надання медичних послуг, формування спільних баз даних, цифрової інтеграції та обміну медичною інформацією.

Матеріали та методи. У процесі дослідження застосовано діалектичний, формально-логічний, системно-аналітичний, аксіологічний, порівняльно-правовий і прогностичний методи. Джерельну базу становлять установчі договори та правові акти ЄС, національне законодавство України та Словаччини, а також наукові праці з питань цифрової трансформації системи охорони здоров'я і сучасні дослідження щодо правового регулювання сфери охорони здоров'я, обміну медичними даними й захисту персональних даних

Результати. Доведено, що ефективне функціонування транскордонної системи охорони здоров'я ґрунтується на принципах інтероперабельності, інформаційної безпеки та правового захисту персональних даних. Визначено, що створення спільних баз медичних даних і впровадження єдиних цифрових стандартів (HL7 FHIR, SNOMED CT та ICD-10) сприятимуть забезпеченню безперервності лікування пацієнтів, підвищенню якості медичних послуг і гармонізації українського законодавства з *acquis* ЄС.

Висновки. Запропоновано напрями вдосконалення правових механізмів і цифрової інфраструктури, необхідних для формування інтегрованого європейського медичного простору. Обґрунтовано, що реалізація принципів цифрової взаємодії та інтероперабельності сприятиме підвищенню ефективності управління системою охорони здоров'я України та її інституційної сумісності з моделями належного врядування у сфері охорони здоров'я, що забезпечує єдність стандартів, підвищення якості надання медичних послуг і правову сумісність із нормами ЄС.

Ключові слова: співробітництво, охорона здоров'я, ЄС, оцінка ефективності, громадське здоров'я, інтероперабельність, обмін медичними даними, цифрова інтеграція, eHealth.

Purpose. The purpose of the article is to study the managerial-legal and digital-technological foundations of cooperation among healthcare institutions in the context of Ukraine's European integration, particularly regarding cross-border provision of medical services, the formation of shared databases, digital integration, and the exchange of medical information.

Materials and methods. In the course of the research, dialectical, formal-logical, system-analytical, axiological, comparative-legal, and prognostic methods were applied. The source base consists of the founding treaties and legal acts of the EU, the national legislation of Ukraine and Slovakia, as well as scholarly works on the digital transformation of the healthcare system and contemporary studies on the legal regulation of healthcare, medical data exchange, and personal data protection.

Results. The research results indicate that the effectiveness of cooperation among healthcare institutions depends on the degree of alignment in legal regulation, the interoperability of digital systems, and the reliability of medical data management. It has been established that the EU legal system provides a solid foundation for developing cross-border patient mobility and the exchange of medical information; however, Ukraine must continue aligning its legislation with the EU *acquis* to fully participate in these mechanisms. The implementation of unified digital standards such as HL7 FHIR, SNOMED CT, and ICD-10 is a necessary prerequisite for ensuring the compatibility of medical data and the continuity of patient care in the context of cross-border cooperation. It is emphasized that the secure administration of shared medical databases requires strict adherence to the principles of personal data protection, cybersecurity standards, and ethical norms in accordance with the requirements of the GDPR and EHDS. The research results also highlight the significant potential of integrating analytical systems based on artificial intelligence and neuro-fuzzy models for monitoring epidemiological trends, forecasting the workload of healthcare institutions, and optimizing resource allocation in cross-border regions. Such tools can significantly strengthen and enhance the efficiency and adaptability of healthcare systems in crisis situations, particularly during the war in Ukraine and the resulting migration crisis.

Conclusions. The paper proposes directions for improving the legal mechanisms and digital infrastructure necessary to establish an integrated European healthcare space. It is substantiated that the implementation of the principles of digital interaction and interoperability will enhance the efficiency of healthcare system management in Ukraine and promote its institutional compatibility with models of good governance in the healthcare sector, ensuring the unity of standards, improvement in the quality of medical services, and legal alignment with EU norms.

Key words: cross-border cooperation, healthcare, European Union, performance evaluation, public health, interoperability, medical data exchange, digital integration, eHealth.

Конфлікт інтересів: відсутній.

Conflict of interest: absent.

Відомості про авторів

Миронюк Іван Святославович – доктор медичних наук, професор, проректор з наукової роботи Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Україна, 88000.

ivan.myronyuk@uzhnu.edu.ua, ORCID ID: 0000-0003-4203-4447 ^{A, E, F}

Менджул Марія Василівна – докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри цивільного права та процесу Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Україна, 88000.

marija.mendzhul@uzhnu.edu.ua, ORCID ID: 0000-0002-3893-4402 ^{A, B, D}

Мулеса Оксана Юріївна – доктор технічних наук, габілітований доктор прикладної математики, професор, професор кафедри програмного забезпечення систем Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Україна, 88000; доцент кафедри фізики, математики і техніки, Пряшівський університет, Пряшів, Словаччина, 080 01.

Oksana.mulesa@unipo.sk, ORCID ID: 0000-0002-6117-5846 ^{A, C, D, E, F}

Фетько Юлія Іванівна – докторка філософії у галузі права, доцентка, доцентка кафедри міжнародного права Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Україна, 88000.

yuliia.fetko@uzhnu.edu.ua, ORCID ID: 0000-0003-2208-552X ^{A, B, D}

Стаття надійшла до редакції 30.09.2025

Дата першого рішення 01.12.2025

Стаття подана до друку 30.12.2025